

Dědičně zvýšený cholesterol je hrozba, Češi ho příliš neřeší

25.9.2024 - | PROTEXT

Až 70 procent populace může trpět zvýšenou hladinou cholesterolu, který se ukládá v cévách a ucpává je. Následky mohou být závažné, nebo dokonce fatální: kornatění cév, srdeční infarkt a mozková mrtvice. Velkou část případů vysokého cholesterolu v krvi má na svědomí nezdravá životospráva. Existují ale výjimky - v Česku žije téměř 45 tisíc lidí, kteří se s vysokým cholesterolem už narodili. Mají onemocnění zvané familiární hypercholesterolemie (FH). Každý den se u nás narodí jedno dítě s FH. Klíčové je odhalit to včas - pokud se FH vyskytuje v rodině, měl by pediatr vyšetřit krev u dětí v pěti nebo třinácti letech věku.

Světový den familiární hypercholesterolemie (FH), který upozorňuje na prevenci a rizika tohoto dědičného onemocnění, připadá na dnešek. Ukazuje se, že povědomí o FH je mezi lidmi mizivé.

FH má v názvu slovo „familiární“, což znamená, že postihuje více členů rodiny. V případě postižení jednoho z rodičů má potomek až z 50 procent pravděpodobnost, že FH zdědil. Tohoto genetického „černého Petra“ si vytáhne každý dvoustý až dvěstěpadesátý Čech. Pokud se problém neřeší, tak se „zlý“ LDL cholesterol od narození hromadí v krvi, poškozuje cévy a nakonec může i u mladých lidí způsobit náhlé srdeční úmrtí nebo srdeční infarkt - dokonce už od třetí dekády jejich života.

„Kromě tradičních rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění musíme v současné době věnovat pozornost také inovativním rizikovým markerům, např. Lp(a). Stanovení hodnoty v krvi je nenáročné, blíží se specifická léčba, která je velkou nadějí nejen pro pacienty, ale i pro celou naši populaci do budoucna,“ říká profesor Miloš Tábořský, přednosta I. interní kliniky - kardiologické - Fakultní nemocnice Olomouc.

Dobrou zprávou je, že se těmto katastrofám dá zabránit včasným nasazením léků snižujících vysoký cholesterol v krvi. V Česku jsou v několika posledních letech k dispozici také nové a moderní léky, které pomohou tam, kde standardní léčba nestačí. Pacienti, kteří je potřebují, je mají hrazené zdravotními pojišťovnami. **V ČR se také chystá zavedení plošného novorozeneckého screeningu FH - krev bude odebrána z pupečnickové krve a vyšetřena na vysoký cholesterol.** ČR tak bude jedna z prvních v Evropě i na světě, která bude plošný screening FH mít.

Další záporák v našich cévách - Lp(a)

LDL cholesterol není jediná částice, která ničí naše cévy. Dalším záporným hrdinou je takzvaný lipoprotein malé „a“ - Lp(a). Pokud jsou jeho hladiny v krvi vysoké, což se děje zhruba u každého pátého z nás, riziko srdečních infarktů a mozkových mrtvic se zvyšuje. Na Lp(a) je záludné to, že jeho hladiny jsou z 90 % dány geneticky - životosprávou se prakticky ovlivnit nedají a krátké jsou na něj i dnešní léky na snižování cholesterolu. V současnosti není cílená terapie na snížení Lp(a) dostupná, ale dokončují se klinické studie s novými, slibnými léky. Už dnes má ale znalost hodnot Lp(a) význam pro zdraví - cílením na ostatní rizikové faktory KV chorob a snahou o snížení celkového KV rizika lze negativní účinky vysokého Lp(a) oslabit. Lp(a) by měl být u každého člověka změřen aspoň jednou za život, ideální je k tomu preventivní prohlídka u praktického lékaře.

V rámci osvěty pořádá v září patientská organizace Česká aliance pro kardiovaskulární

onemocnění už 9. ročník osvětového Týdne FH. Ve spolupráci s Nemocnicí Třebíč letos ČAKO vyzkoušela unikátní novinku, kdy si zájemci mohli nechat změřit také koncentrace lipoproteinu a – Lp(a). *„Nejvyšší hodnoty měly dvě mladé ženy ve věku 36 a 40 let. Podařilo se nám zachytit i další velmi rizikovou ženu, kromě hypercholesterolemie a zvýšeného Lp(a) u ní byly doměřeny vysoké hodnoty cukru v krvi. Pacientka dosud o tom, že má cukrovku, vůbec nevěděla,“* dodává **Kristýna Čillíková, místopředsedkyně ČAKO.**

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/medicne-zvyseny-cholesterol-je-hrozba-cesi-ho-prilis-neres-i/2573593>